

Studiecategorieën

Een ander aspect heeft te maken met de indeling van de studenten en de diploma's per "categorie". Hierin onderscheiden we zes verschillende categorieën van studie :

- a. initiële academische bacheloropleiding (academische opleiding van de eerste (basis)cyclus),
- b. initiële academische masteropleiding (academische opleiding van de tweede (basis)cyclus),
- c. specifieke lerarenopleiding (vroeger genoemd academische initiële lerarenopleiding of aggregatie voor het onderwijs),
- d. doctoraatsopleiding,
- e. doctoraat,
- f. master-na-masteropleiding (vroeger genoemd aanvullende en specialisatiestudie of voortgezette academische opleiding).

De criteriologie van deze indeling is niet altijd gelijkaardig in de twee taalregimes. Een harmonisering die rekening houdt met de feitelijke eigenheid van de twee populaties, leek ons de meest geschikte oplossing.

De reeds vernoemde decreten betreffende de zogenaamde Bologna-hervorming in het universitair onderwijs hebben eveneens de duur en de benaming van de eerste en tweede cyclus gewijzigd. Waar tot 2004 voor de meeste opleidingen de duur van de eerste cyclus 2 jaar bedroeg, met uitzondering van de opleidingen geneeskunde en diergeneeskunde met een eerste cyclus van 3 jaar, wordt vanaf 2004-2005 de duur van de eerste cyclus veralgemeend tot 3 jaar.

Dit betekent dat vanaf 2006-2007 een grote groep studenten in het derde jaar universitaire studie, als eerste cyclus aangerekend worden niet meer als tweede cyclus. De duur van de tweede cyclus wordt voor veel opleidingen waarvan de duur van de eerste cyclus met 1 jaar wordt verlengd, met 1 jaar ingekort, zodat de totale studieduur, over de twee cycli gerekend, ongewijzigd blijft. Voor andere opleidingen wordt de tweede cyclus niet ingekort, zodat de studieduur met één jaar wordt verlengd. Dit laatste is vooral het geval in de Franse Gemeenschap, waar alle studies met een vroegere studieduur van vier jaar een studieduur van vijf jaar krijgen, meer dan in de Vlaamse Gemeenschap, waar wel éénjarige masters blijven bestaan naast opleidingen waar een verlenging is ingevoerd tot tweejarige masters.

De benaming van de diploma's van de eerste cyclus wordt omgezet van kandidaat/candidat in bachelor/bachelier. De benaming van de diploma's van de tweede cyclus wordt nu algemeen aangeduid als master. Ook voor de aanvullende en gespecialiseerde studies wordt als diplomabenoaming 'master' aangewend, of meer expliciet 'master-na-master' in de Vlaamse Gemeenschap en 'master complémentaire' in de Franse Gemeenschap.

Ook op het aantal diploma's hebben deze wijzigingen grote invloed. Door de omvorming van de tweejarige cycli van twee jaar (kandidaat/candidat) naar drie jaar (bachelor), verkrijgen de studenten die de eerste cyclus aanvangen in 2004, ten vroegste hun diploma van de eerste cyclus in 2007, en niet na 2 jaar. Hierdoor zal éénmalig (in 2006) het aantal afgeleverde eerste-cyclus-diploma's in 2006 sterk verminderen ten opzichte van de vorige en de volgende jaren. Voor die opleidingen waar de totale studieduur verlengd wordt, is er eveneens een academiejaar (in het bijzonder 2007-2008) waar het aantal uitgereikte tweede-cyclus-diploma's voor die opleidingen éénmalig vermindert.

Hiermee moet rekening gehouden worden bij de vergelijking van de studentenaantallen en het aantal afgeleverde diploma's over de jaren heen.

Men zal ook opmerken dat de gegevens betreffende de inschrijvingen en de diploma's in de specialisatiestudies voor artsen in de gegevensbank van de CRef opgenomen werden, en dus ook in dit Jaarverslag. In de databank van de VLIR, respectievelijk databank Tertiair Onderwijs van het Departement Vlaams Onderwijs, is dit niet het geval. Inderdaad, in het Vlaams decreet op het universitair onderwijs werden de specialisatiestudies die erkend zijn door het RIZIV, niet opgenomen bij de academische opleidingen. Deze gegevens zijn bijgevolg ook niet weergegeven in ons Jaarboek.

Enkel de studenten die regelmatig zijn ingeschreven in een studieprogramma zijn opgenomen. De categorie "Navorsers en afzonderlijke vakken", evenals de categorie van deelnemers aan lessenreeksen in het kader van permanente vorming komen niet in dit Jaarverslag voor. Voor de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap wordt thans geen onderscheid meer gemaakt tussen "hoofdinscripties" en "bijkomende inschrijvingen". Ook wordt 1 februari in de Vlaamse Gemeenschap niet meer als tellingsdatum gebruikt; alleen die studenten worden opgenomen die zich niet in de loop van het jaar hebben uitgeschreven. Men spreekt hier dan niet meer over regelmatig ingeschreven studenten, maar over actieve inschrijvingen.

Door het reeds vernoemd decreet op het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap werden voorbereidings- en schakelprogramma's ingevoerd voor studenten die reeds een diploma hoger onderwijs behaald hebben aan een hogeschool of een universiteit, en een specifiek programma dienen af te werken vooraleer tot een andere opleiding te worden toegelaten. Strikt genomen behoren deze studenten noch tot de eerste, noch tot de tweede cyclus, en worden dan ook door de Vlaamse Gemeenschap noch in de eerste, noch in de tweede cyclus opgenomen. In de Franse Gemeenschap worden dergelijke programma's wel als eerste cyclus beschouwd. Om de vergelijkbaarheid te behouden met vorige jaren en ook tussen de Gemeenschappen worden deze programma's in onze statistieken daarom in de eerste cyclus gerangschikt, ook voor de Vlaamse Gemeenschap. Teneinde de lectuur van dit rapport te vergemakkelijken, worden in de

gedetailleerde tabellen waarin de inschrijvingen en diploma's figureren, de subtotalen als volgt weergegeven :

- de studiegroep;
- het studiedomein;
- de studiecategorie.

Vanaf het jaarboek 1996 worden geen details meer gegeven per studie-subdomein noch per studiejaar. Nu worden geaggregeerde cijfers bezorgd per studiedomein en -categorie.

Als definitie van een generatiestudent werd, vanaf het jaar 2001-2002, volgend criterium gehanteerd : voor de Vlaamse universiteiten is een generatiestudent een student die voor het eerst ingeschreven is in het eerste jaar van een basisopleiding in het Vlaams hoger onderwijs. Vanaf 2008-2009 is een generatiestudent een student die zich, in een bepaald academiejaar, voor het eerst inschrijft met een diplomacontract voor een professioneel of academisch gerichte bachelor in het Vlaams hoger onderwijs. Voor de Franstalige instellingen is een generatiestudent een student die voor de eerste maal is ingeschreven in een eerste jaar van de eerste cyclus aan een Belgische universiteit. Deze definitie gold ook voor de Vlaamse studenten tot in ons jaarboek 2001.